

PRAKTICKÝ SPRIEVODCA PRE DEDIČOV

W
VLKOVÁ
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

www.akvlkova.sk

15.08.2026

Úvod

Dedičské právo patrí medzi najcitlivejšie oblasti občianskeho práva. Ide o právnu úpravu, ktorá sa dotýka majetkových vzťahov po smrti poručiteľa a zároveň úzko súvisí s rodinnými väzbami, historickými majetkovými dispozíciami a často aj so zásadnými osobnými konfliktmi medzi blízkymi osobami.

Základom dedičského práva je určenie, kto vstupuje do práv a povinností poručiteľa, v akom rozsahu dedí a aké právne účinky majú úkony poručiteľa za jeho života, najmä závet, vydedenie a darovanie. Práve tieto inštitúty rozhodujú o tom, ako bude majetok po smrti poručiteľa rozdelený a aké postavenie budú mať jednotliví dedičia.

V praxi vznikajú najmä tieto hmotnoprávne otázky:

- kto dedí, ak poručiteľ nezanechal závet,
- aké sú podmienky platného vydedenia,
- kedy je závet neplatný a za akých okolností sa jeho neplatnosť posudzuje,
- kto je neopomenuteľný dedič a aký rozsah ochrany mu patrí,
- dedičská nespôsobilosť a jej právne dôsledky,
- započítanie darov na dedičský podiel podľa § 484 OZ,
- rozsah zodpovednosti dediča za dlhy poručiteľa,
- možnosti odmietnutia dedičstva a jeho hmotnoprávne následky,
- riešenie predĺženého dedičstva a situácie zadlženého majetku,
- osud majetku, ktorý nebol zahrnutý do dedičstva,
- užívanie majetku patriaceho do dedičstva viacerými dedičmi,
- vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po smrti,
- dedenie zo zákona vrátane dedičskej reprezentácie,
- prírastok podielov pri odmietnutí alebo vylúčení dediča,
- odúmrt' a prechod majetku na štát,

- ochrana oprávneného dediča pri nesprávnom nadobudnutí dedičstva (§ 485 OZ).

Tento odborný sprievodca poskytuje systematický výklad dedičského práva podľa Občianskeho zákonníka. Je zameraný výlučne na hmotnoprávne inštitúty, ich obsah, podmienky vzniku a právne účinky.

Cieľom je zrozumiteľne vysvetliť jednotlivé právne inštitúty tak, aby bolo jasné, ako sa majetok poručiteľa dedí, aké sú vzájomné vzťahy medzi dedičmi a aké právne dôsledky majú rozhodujúce právne úkony poručiteľa za jeho života.

Sprievodca nevenuje pozornosť procesným otázkam dedičského konania, ale výlučne hmotnoprávnym pravidlám, ktoré určujú výsledok dedenia.

K procesným otázkam pozri nášho sprievodcu: **Sprievodca dedičským konaním.**

Každá rodinná a majetková situácia je individuálna a okolnosti jednotlivých prípadov sa môžu výrazne líšiť. Tento sprievodca preto poskytuje najmä základnú orientáciu v problematike a nenahrádza individuálne právne poradenstvo.

Advokát pre dedičské právo

Ak riešite dedenie, máte pochybnosti o tom, kto je dedičom, spochybňujete platnosť závetu alebo vydedenia, prípadne potrebujete posúdiť svoje dedičské postavenie, je vhodné obrátiť sa na advokáta so zameraním na dedičské právo.

Správne právne posúdenie hmotnoprávných otázok môže zásadne ovplyvniť výsledok dedenia – najmä pri sporoch o platnosť závetu, rozsah dedičských podielov, započítanie darov, neopomenuteľných dedičov alebo zodpovednosť za dlhy poručiteľa.

Včasná právna analýza umožňuje správne vyhodnotiť vaše dedičské práva a predísť

situáciám, v ktorých by mohlo dôjsť k ich oslabeniu alebo strate.

Ak máte otázky týkajúce sa Vašej konkrétnej situácie alebo potrebujete pomoc pri riešení dedičstva, neváhajte sa na nás obrátiť.

☎ Bratislava a celé Slovensko
☎ Kontaktujte advokáta pre posúdenie Vášho prípadu a procesnú stratégiu v dedičskom konaní.

Autorka:

JUDr. Zuzana Vlková, PhD., advokátka

zakladateľka Advokátskej kancelárie VLKOVÁ

VLKOVÁ, advokátska kancelária
Tallerova 1
831 06 Bratislava

IČO: 54877628
DIČ: 1125571106
Reg. číslo SAK: 8544

T: +421 949 203 288
E: info@akvlkova.sk
W: www.akvlkova.sk

1. Kto dedí, ak poručiteľ nezanechal závet?

Ak poručiteľ nezanechá závet, dedí sa podľa zákona. Občiansky zákonník rozdeľuje dedičov do štyroch dedičských skupín, ktoré sa uplatňujú postupne – vždy sa najskôr skúma, či existujú dedičia v prvej skupine, a až keď nie, prechádza sa do ďalšej.

V prvej dedičskej skupine dedia poručiteľove deti a manžel, pričom každý z nich má rovnaký podiel. Ak niektoré dieťa nededí, jeho podiel prechádza na jeho deti, teda vnukov poručiteľa. Ak nededia ani oni, nastupujú ďalší potomkovia. Ak existuje aspoň jedno dieťa poručiteľa, dedí sa vždy v tejto skupine.

Ak poručiteľ nemal žiadnych potomkov, dedí sa v druhej dedičskej skupine. Tu dedí manžel, rodičia poručiteľa a osoby, ktoré s poručiteľom žili aspoň rok pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a starali sa o ňu alebo boli na poručiteľa odkázané výživou. Všetci dedia rovnakým dielom, avšak manžel musí dostať najmenej polovicu dedičstva.

Ak nededí manžel ani rodičia, nastupuje tretia dedičská skupina, v ktorej dedia súrodenci poručiteľa a osoby žijúce s poručiteľom v spoločnej domácnosti za rovnakých podmienok ako v druhej skupine. Ak niektorý zo súrodencov nededí, jeho podiel prechádza na jeho deti (synovcov a netere poručiteľa).

Ak nie je nikto z týchto dedičov, dedí sa v štvrtej dedičskej skupine, kde dedičmi sú prarodičia poručiteľa. Ak nežije žiaden z nich, dedí ich lúnia – teda deti prarodičov, spravidla strýkovia a tety poručiteľa.

Ak sa nenájde žiadny dedič ani v jednej zo skupín, nastáva odúmrt' a dedičstvo pripadá štátu.

2. Môže ma poručiteľ vydediť a za akých podmienok je vydedenie platné?

Vydedenie je možné len vo vzťahu k potomkovi, teda voči dieťaťu poručiteľa, prípadne aj jeho ďalším potomkom (vnukom, pravnukom). Poručiteľ nemôže vydediť manžela, súrodencov, rodičov ani iné osoby, tento inštitút sa vzťahuje výlučne na potomkov.

Aby bolo vydedenie platné, musí byť založené na minimálne jednom zo zákonom presne určených dôvodov. Zákon pripúšťa iba štyri situácie, v ktorých môže poručiteľ potomka vydediť, pričom v listine o vydedení musí byť tento dôvod dostatočne špecifikovaný, pre platnosť vydedenia nepostačuje len odkaz na zákonné ustanovenie. Poručiteľ môže vydediť potomka, ak:

- v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch,
- trvalo neprejavuje opravdivý záujem o poručiteľa, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Pričom, ak poručiteľ sám prerušil kontakt, nemôže úspešne vydediť potomka pre nezáujem.
- bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody najmenej na jeden rok,
- trvalo vedie neusporiadaný život, napríklad dlhodobé závislosti, zanedbávanie povinností či správanie ohrozujúce rodinu.

Listina o vydedení musí byť písomná, musí obsahovať konkrétny dôvod vydedenia a musí spĺňať rovnaké formálne náležitosti ako závet. Poručiteľ môže zároveň výslovne určiť, že dôsledky vydedenia sa vzťahujú aj na potomkov vydedeného dieťaťa.

Ak listina neobsahuje zákonný dôvod, je nejasná, alebo poručiteľ použil len odkaz na zákonný dôvod bez jeho špecifikácie, môže byť vydedenie neplatné a neopomenuteľný dedič si môže uplatniť svoje práva v dedičskom konaní alebo súdnou cestou.

3. Kedy je závet neplatný a ako sa dá napadnúť jeho platnosť?

Závet je platný len vtedy, ak spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne a obsahové náležitosti. Ak niektorá z nich chýba, môže byť neplatný, a to buď v celom rozsahu alebo len čiastočne. Neplatnosť môže vyplývať z nedodržania formy, z obsahu závetu alebo z okolností, za ktorých bol urobený.

Závet je neplatný najmä v týchto prípadoch:

1. Chýba dátum vyhotovenia závetu (§ 476 ods. 2 OZ). Závet musí obsahovať deň, mesiac a rok podpisu. Ak dátum chýba a nie je možné ho spoľahlivo určiť, závet je spravidla neplatný. Dátum je rozhodujúci najmä pri posudzovaní, ktorý závet je posledný.
2. Závet nie je urobený v zákonom predpísanej forme.
 - vlastnoručný závet musí byť celý napísaný a podpísaný poručiteľom (§ 476a OZ),
 - závet, ktorý nie je vlastnoručný, musí byť podpísaný poručiteľom a urobený za účasti dvoch svedkov (§ 476b OZ),
 - ak poručiteľ nemôže čítať alebo písať, vyžaduje sa osobitný postup vrátane predčítania a účasti svedkov (§ 476c OZ),
 - maloletý starší ako 15 rokov môže zriadiť závet len vo forme notárskej zápisnice (§ 476d OZ).
3. Ide o spoločný závet viacerých osôb (§ 476 ods. 3 OZ). Spoločný závet je neprípustný a je neplatný.
4. Svedkovia nespĺňajú zákonné podmienky (§ 476e, § 476f OZ). Svedkom nemôže byť osoba, ktorá nie je spôsobilá vnímať obsah právneho úkonu, nepozná jazyk, v ktorom sa závet robí, alebo má na obsahu závetu právny záujem (napr. dedič alebo jemu blízka osoba).
5. Závet porušuje práva neopomenuteľných dedičov (§ 479 OZ). Maloletým potomkom musí pripadnúť celý ich zákonný podiel a plnoletým aspoň polovica. Ak závet tieto práva nerešpektuje a nedošlo k platnému vydedeniu, je v tejto časti relatívne neplatný podľa § 40a OZ.
6. Závet obsahuje neprípustné podmienky (§ 478 OZ) Na podmienky pripojené k závetu sa neprihliada. Ak však spôsobujú neurčitosť alebo nezrozumiteľnosť

prejavu vôle, môžu viesť k neplatnosti závetu.

7. Závet je neurčitý alebo nezrozumiteľný (§ 37 OZ) Ak nie je z obsahu závetu zrejmé, komu alebo čo má pripadnúť, ide o neplatný právny úkon.
8. Závet bol urobený v rozpore so slobodnou vôľou poručiteľa Ak poručiteľ konal v omyle, pod nátlakom alebo v duševnej poruche, ide o neplatný právny úkon podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka.

💡 Praktický tip: V praxi sú najčastejším dôvodom neplatnosti závetu práve formálne nedostatky alebo neurčitosť jeho obsahu.

Platnosť závetu sa neposudzuje izolovane, ale vždy v súvislosti s dedičským právom konkrétnych osôb. V praxi sa preto závet „nenapáda“ samostatne, ale jeho neplatnosť sa rieši v rámci dedičského konania alebo v nadväzujúcom sporovom konaní.

K napadnutiu závetu dochádza najmä týmito spôsobmi:

- (a) Namietnutie neplatnosti závetu v dedičskom konaní

Dedič môže v konaní pred notárom ako súdnym komisárom namietat neplatnosť závetu a uviesť dôvody (napr. nedostatok formy, nespôsobilosť poručiteľa, rozpor so zákonom). Ak je dedičské právo sporné, notár vec sám nerozhodne, ale postupuje podľa Civilného mimosporového poriadku a odkáže účastníkov na podanie žaloby.

- (b) Žaloba o určenie dedičského práva

Ak medzi účastníkmi vznikne spor o to, kto je dedičom (napr. z dôvodu namietanej neplatnosti závetu), rozhoduje o tom súd v sporovom konaní. V tomto konaní súd posudzuje aj platnosť závetu ako predbežnú otázku. Nejde teda o „žalobu na neplatnosť závetu“, ale o spor o dedičské právo.

4. Kto je neopomenuteľný dedič a aký má nárok?

Neopomenuteľnými dedičmi sú podľa Občianskeho zákonníka potomkovia poručiteľa, teda jeho deti, prípadne ďalší potomkovia, ak ich rodič nededí (vnuci, pravnuci). Iné osoby, napríklad manžel, medzi neopomenuteľných dedičov nepatria. Ich postavenie spočíva v tom, že ich poručiteľ nemôže závetom vylúčiť z dedenia, pokiaľ nedošlo k platnému vydedeniu.

Neopomenuteľným dedičom patrí tzv. povinný podiel, pričom maloletým potomkom musí pripadnúť celý ich zákonný dedičský podiel a plnoletým potomkom aspoň polovica ich zákonného podielu. Ak závet tieto nároky nerešpektuje, je v tejto časti relatívne neplatný a neopomenuteľný dedič sa môže domáhať svojho podielu v lehote 3 rokov.

Právo neopomenuteľného dediča sa neuplatní v prípade, ak bol platne vydedený, dedičský nespôsobilý alebo ak dedičstvo odmietol. V praxi ide o jednu z najčastejších príčin sporov v dedičskom konaní, najmä ak poručiteľ rozdelil majetok závetom v prospech iných osôb.

5. Môže byť niekto vylúčený z dedenia pre dedičskú nespôsobilosť a čo sa za ňu považuje?

Áno, z dedenia môže byť vylúčená osoba, ktorá je dedičsky nespôsobilá. Dedičská nespôsobilosť predstavuje zákonnú prekážku dedenia a vzťahuje sa na akúkoľvek osobu, ktorá by inak prichádzala do úvahy ako dedič – nejde teda len o potomkov poručiteľa, ale napríklad aj o manžela, príbuzných či osoby určené v závete.

Za dedičsky nespôsobilého sa považuje ten, kto sa dopustil úmyselného trestného činu proti poručiteľovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom, alebo ten, kto sa dopustil konania zavrhnutiahodného proti prejavu poslednej vôle poručiteľa, napríklad falšovania, zničenia alebo zatajenia závetu. Takáto osoba je z dedenia vylúčená, akoby sa nedožila smrti poručiteľa.

Pre dedičskú nespôsobilosť môže byť z dedičstva vylúčený tak dedič zo zákona, ako aj dedič zo závetu.

Dedičská nespôsobilosť sa vzťahuje výlučne na konkrétnu osobu a nevyklučuje z dedenia jej

potomkov, ktorí môžu dediť na základe práva reprezentácie. Ak má dedičsky nespôsobilá osoba vlastné deti, tieto môžu nastúpiť na jej miesto a dediť namiesto nej, pokiaľ spĺňajú podmienky dedenia.

Zákon zároveň pripúšťa výnimku – ak poručiteľ dedičovi jeho konanie odpustil, môže napriek tomu dediť. Odpustenie je jednostranným právnym úkonom poručiteľa, pre ktorý zákon nevyžaduje osobitnú formu.

6. Ako funguje započítanie darov podľa § 484 OZ?

Započítanie darov podľa § 484 Občianskeho zákonníka predstavuje právny mechanizmus, ktorým sa pri dedení zohľadňuje, čo dedič bezplatne získal od poručiteľa ešte za jeho života. Jeho cieľom je zabezpečiť spravodlivé rozdelenie dedičstva medzi dedičmi tak, aby nebol niektorý z nich neprimerane zvýhodnený.

Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho dedičského podielu započítava hodnota darov, ktoré od poručiteľa bezplatne dostal (napr. nehnuteľnosť), okrem obvyklých darovaní (napr. bežné darčeky). Ak dedí namiesto svojho predka potomok podľa § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka (napr. vnuk poručiteľa), započítava sa aj to, čo bezplatne získal tento predok (dieťa poručiteľa). Započítanie neznamená povinnosť dar vrátiť, ale ide o účtovné zohľadnenie jeho hodnoty pri výpočte dedičského podielu.

Pri dedení zo závetu sa započítanie vykoná len vtedy, ak dal poručiteľ príkaz alebo ak by bez započítania bol obdarovaný dedič neodôvodnene zvýhodnený oproti neopomenuteľnému dedičovi podľa § 479 Občianskeho zákonníka. Tento inštitút tak slúži najmä na ochranu rovnosti dedičov a zachovanie zákonom garantovaných dedičských práv.

7. Zodpovedám za dlhy poručiteľa a môžem sa im vyhnúť?

Dedičské pasíva predstavujú dlhy poručiteľa a ďalšie záväzky, ktoré prechádzajú na dedičov. Patria sem najmä dlhy existujúce v čase smrti poručiteľa, pričom nie je rozhodujúce, či sa stanú splatnými až po jeho smrti. Súčasťou

pasív sú aj primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa, hoci vznikli až po jeho úmrtí. Do dedičských pasív sa zaraďujú aj tzv. budúce dlhy, ako aj záväzky zo zodpovednosti za škodu, bezdôvodného obohatenia či zmluvné povinnosti, ktoré prechádzajú na dedičov spolu s majetkom.

Podľa § 470 Občiansky zákonník dedič zodpovedá za dlhy poručiteľa len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva. Dedič nezodpovedá konkrétnymi zdedenými vecami (napr. auto, obrázky), ale hodnotou dedičstva vyjadrenou v peniazoch. Veriteľ sa preto môže uspokojiť aj z iného majetku dediča, avšak len do výšky hodnoty toho, čo dedič z dedičstva nadobudol. Ak je dedičov viac, zodpovedajú za dlhy pomerne podľa veľkosti svojich podielov.

Ak je dedičstvo predĺžené, môžu sa dedičia podľa § 471 Občiansky zákonník dohodnúť s veriteľmi, že im dedičstvo prenechajú na úhradu dlhov; takúto dohodu schvaľuje súd. Ak k dohode nedôjde, vykoná sa likvidácia dedičstva podľa Civilného mimosporového poriadku, pri ktorej sa dlhy uspokojujú z majetku dedičstva a dedičia už veriteľom nad jeho rámec nezodpovedajú.

Ak dedičstvo pripadne štátu, štát podľa § 472 Občiansky zákonník zodpovedá za dlhy poručiteľa formálne rovnako ako dedič, avšak dlhy sa uspokojujú len z majetku dedičstva. Ak na ich úhradu nestačia peňažné prostriedky, štát môže použiť aj veci patriace do dedičstva v hodnote zodpovedajúcej dlhu; ak veriteľ takéto plnenie odmietne alebo majetok nepostačuje, vykoná sa likvidácia dedičstva. Štát teda nenesie zodpovednosť zo svojho vlastného majetku nad rámec dedičstva.

Dedič sa dlhom poručiteľa nemôže úplne vyhnúť, avšak jeho zodpovednosť je zákonom obmedzená.

8. Čo robiť, ak dedičstvo tvorí najmä dlh alebo zadlžená nehnuteľnosť?

Dedič zodpovedá za dlhy poručiteľa len do výšky hodnoty dedičstva, čo platí aj pri zadlžených nehnuteľnostiach. Pri prevládajúcom dlhu alebo zadlženej nehnuteľnosti je kľúčové presne vyčíslit hodnotu aktív a pasív dedičstva, zvážiť prijatie

dedičstva s obmedzenou zodpovednosťou za dlhy alebo jeho odmietnutie, prípadne využiť likvidáciu dedičstva.

9. Ako sa rieši majetok, ktorý nebol zahrnutý do dedičstva?

Ak sa po právoplatnom skončení dedičského konania zistí, že poručiteľ vlastnil ďalší majetok (tzv. „opomenutý“ alebo „dodatočne zistený majetok“), tento majetok neprechádza automaticky na dedičov, ale musí sa znovu prejednať v konaní o dedičstve.

Súd v takom prípade otvorí dodatočné konanie o dedičstve, v ktorom sa tento majetok priradí k už skôr vyporiadanému dedičstvu a rozdelí sa medzi dedičov podľa rovnakých dedičských podielov, aké boli určené v pôvodnom konaní. Ide teda o pokračovanie pôvodného dedičského konania, nie o nové dedenie.

10. Môže jeden dedič užívať majetok po poručiteľovi bez dohody s ostatnými?

Vo všeobecnosti nie, jeden dedič nemôže po smrti poručiteľa sám výlučne užívať majetok patriaci do dedičstva bez dohody ostatných dedičov, pokiaľ ešte nedošlo k právoplatnému skončeniu dedičského konania a vyporiadaniu dedičstva.

Od momentu smrti poručiteľa do právoplatného skončenia dedičského konania patrí majetok do tzv. dedičského spoluvlastníctva, v ktorom majú všetci dedičia k majetku rovnaké práva. Každý dedič môže majetok užívať len v rozsahu, ktorý nezasahuje do práv ostatných dedičov, a spravidla je potrebná dohoda o spôsobe užívania.

Výnimkou je situácia, ak sa dedičia na užívaní majetku dohodnú, alebo ak súd určí iný režim správy dedičstva (napr. ustanovením správcu dedičstva).

11. Ako sa vyporiada BSM po smrti jedného z manželov?

Po smrti jedného z manželov sa najskôr musí vykonať vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM), a až následne sa dedí.

Vyporiadanie BSM sa realizuje tak, že sa určí, ktoré veci a záväzky patrili do BSM a ktoré boli výlučným majetkom zosnulého alebo pozostalého manžela. Následne sa spoločný majetok rozdelí spravidla na dve rovnaké časti, pokiaľ neexistujú dôvody na odchýlenie sa.

Až po vyporiadaní BSM sa určí majetok, ktorý patrí do dedičstva poručiteľa. Táto časť následne vstupuje do dedičského konania a rozdeľuje sa medzi dedičov podľa dedičských podielov.

V praxi môže byť vyporiadanie BSM vykonané:

- dohodou medzi pozostalým manželom a dedičmi v rámci dedičského konania, alebo
- rozhodnutím súdu, ak sa dedičia a pozostalý manžel nedohodnú.

12. Kto dedí namiesto zosnulého dediča – ako funguje dedičská reprezentácia?

Dedičská reprezentácia je princíp zákonného dedenia, podľa ktorého na miesto dediča, ktorý sa nedožil dedenia alebo z iných dôvodov nededí, nastupujú jeho potomkovia. Uplatňuje sa výlučne pri dedení zo zákona a funguje tak, že potomkovia vstupujú do postavenia svojho predka a dedia jeho dedičský podiel.

Typicky platí, že ak nededí dieťa poručiteľa, jeho podiel prechádza na jeho deti (vnukov poručiteľa), a ak nededí ani vnuk, nastupujú ďalší potomkovia v zostupnej línii (napr. pravnuci). Týmto spôsobom sa zachováva dedenie v rámci rodovej línie a dedí sa ten podiel, ktorý by pripadol pôvodnému dedičovi.

Reprezentácia sa uplatňuje v prvej, tretej aj štvrtej dedičskej skupine vždy tam, kde prichádza do úvahy potomstvo dediča. Až v prípade, že neexistuje žiadny potomok, ktorý by mohol nastúpiť na miesto pôvodného dediča, môže dôjsť k prirastaniu podielu ostatným dedičom (akrescencii).

13. Čo sa stane s podielom dediča, ktorý odmietne dedičstvo alebo je nespôsobilý dedič – ako funguje prirastanie podielov?

Ak dedič dedičstvo nenadobudne – či už preto, že ho odmietol, stal sa dedičsky nespôsobilým, zomrel skôr ako poručiteľ alebo bol vydedený – jeho dedičský podiel sa spravidla stáva predmetom ďalšieho dedenia.

V prípade zákonného dedenia sa uplatňuje zásada akrescencie, teda prirastania uvoľneného podielu k podielom ostatných dedičov tej istej dedičskej skupiny. Tým sa pôvodný podiel rozdelí medzi ostatných zákonných dedičov.

Pri dedení zo závetu však akrescencia ako všeobecné pravidlo neplatí. Ak závetný dedič nenadobudne dedičstvo, jeho podiel spravidla neprirastá ostatným závetným dedičom, ale nastupujú na jeho miesto dedičia zo zákona, pokiaľ poručiteľ v závete neurčil náhradného dediča.

Poručiteľ môže týmito situáciami predísť tak, že v závete výslovne ustanoví náhradného (substitučného) dediča, ktorý nastúpi namiesto pôvodne povolaného dediča.

Akrescencia (prirastanie podielov) sa uplatní až vtedy, keď reprezentácia neprichádza do úvahy – teda keď neexistuje nik, kto by nastúpil na miesto vylúčeného dediča v rámci zákonnej dedičskej skupiny. Vtedy jeho podiel pripadne ostatným dedičom tej istej skupiny.

14. Čo sa stane, ak dedičstvo nikto nenadobudne – ako funguje odúmrt' a kto majetok zdedí?

Ak dedičstvo nenadobudne žiadny dedič, nastáva tzv. odúmrt'. Ide o situáciu, keď po poručiteľovi nezostane žiadny dedič zo zákona ani zo závetu, prípadne všetci dedičia dedičstvo odmietnu.

V takom prípade dedičstvo pripadá štátu podľa § 462 OZ. Štát v dedičských veciach vystupuje prostredníctvom príslušných štátnych orgánov a má v konaní postavenie dediča. Na rozdiel od bežného dediča však štát nemá možnosť dedičstvo odmietnuť podľa ustanovení o odmietnutí dedičstva, keďže toto právo patrí výlučne dedičom.

Ak je štát určený ako dedič v závete, má rovnaké právne postavenie ako ktorýkoľvek iný závetný dedič.

15. Môžem odmietnuť dedičstvo a aké to má následky?

Hoci sa dedičstvo nadobúda už momentom smrti poručiteľa, dedič má právo dedičstvo odmietnuť, nie je povinný ho prijať. Odmietnutie dedičstva je jednostranný právny úkon adresovaný notárovi ako súdnemu komisárovi, ktorý musí byť výslovný, bezpodmienečný a nemožno ním odmietnuť len časť dedičstva. Urobiť ho možno ústne do zápisnice alebo písomne.

Dedič môže dedičstvo odmietnuť v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď bol o svojom dedičskom práve a o následkoch odmietnutia dedičstva upovedomený. Po márnom uplynutí tejto lehoty už dedičstvo odmietnuť nemožno. Rovnako ho nemôže odmietnuť dedič, ktorý svojím konaním dal najavo, že dedičstvo prijíma. Vyhlásenie o odmietnutí je neodvolateľné.

Ak dedič dedičstvo odmietne, hľadá sa na neho, akoby sa nedožil smrti poručiteľa. Na jeho miesto nastupujú ďalší dedičia podľa zákona alebo závetu. Ak dedičstvo odmietnu všetci dedičia, pripadá štátu.

Odmietnutie dedičstva za života poručiteľa nie je možné.

16. Čo môžem robiť, ak dedičstvo nadobudol niekto iný, hoci oprávneným dedičom som ja – ako funguje postup podľa § 485 OZ?

Ak sa po právoplatnom skončení dedičského konania zistí, že dedičstvo nadobudol nepravý dedič a oprávneným dedičom je iná osoba, uplatní sa postup podľa § 485 Občiansky zákonník.

Nepravý dedič je povinný vydať pravému dedičovi všetok majetok z dedičstva, ktorý nadobudol a ktorý stále má, podľa zásad bezdôvodného obohatenia, tak aby nezískal majetkový prospech na jeho úkor.

Zároveň platí, že nepravý dedič má právo na náhradu účelne vynaložených nákladov a na úžitky z dedičstva, ak bol dobromyselný, teda oprávnené sa domnieval, že mu dedičstvo patrí. Ak však vedel alebo mohol vedieť, že nie je oprávneným dedičom, patrí mu len náhrada nevyhnutných nákladov a je povinný vydať aj všetky úžitky z dedičstva.

Ochranu poskytuje § 486 Občiansky zákonník aj dobromyselným nadobúdateľom od nepravého dediča, ktorí sú chránení rovnako, ako keby nadobudli od oprávneného dediča.

V prípade záujmu o právne služby nás neváhajte kontaktovať.

